

Sygn. akt II DSI 66/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący)

SSN Paweł Zubert (sprawozdawca)

SSN Jan Majchrowski

Protokolant Anna Rusak

w sprawie adwokata G. K.

obwinionej o popełnienie przewinień dyscyplinarnych z art. 80 ustawy Prawo o
adwokaturze w zw. z § 65 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu i
inne,

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie w dniu 11 sierpnia 2020 roku
kasacji wniesionej przez obwinioną od orzeczenia Wyższego Sądu
Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 1 grudnia 2018 r., sygn. akt WSD [...] zmieniającego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z dnia 19 lutego 2018 r., sygn. akt SD [...]

**uchyla zaskarżone orzeczenie Wyższego Sądu
Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 1 grudnia 2018 r., sygn. akt
WSD [...] i przekazuje sprawę temu sądowi do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Adwokat G. K. została obwiniona o to, że:

1. w okresie od kwietnia 2013 roku do lutego 2015 roku oraz w okresie od kwietnia 2015 roku do nadal, z przyczyn zawinionych nie opłacała składki korporacyjnej, czym doprowadziła do powstania zaległości w wysokości 5.730 zł, co stanowi poważne naruszenie zasad etyki zawodowej, to jest o popełnienie przewinienia z art. 80 ustawy Prawo o Adwokaturze w zw. z § 65 Zbioru Zasad Etyki i Godności Zawodu z 10.10.1998 r. (Uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej nr 2/XVIII/98 z późn. zm.);
2. w miesiącu maju i czerwcu 2014 roku oraz w okresie od kwietnia 2016 roku do nadal z przyczyn zawinionych nie opłacała składki obowiązkowego ubezpieczenia OC, czym doprowadziła do powstania zaległości w wysokości 555 zł, co stanowi poważne naruszenie zasad etyki zawodowej, to jest o popełnienie przewinienia z art. 80 w zw. z art. 8a ustawy Prawo o Adwokaturze;
3. w okresie od marca do kwietnia 2017 roku okazała brak szacunku władzom samorządu adwokackiego, nie stosowała się do obowiązkowych uchwał i innych decyzji władz adwokatury, a w szczególności podejmowała próby czynności zawodowych mimo trwającego zawieszenia w czynnościach zawodowych i utrudniała wykonywanie tych czynności prawidłowo umocowanemu zastępcy, co stanowi poważne naruszenie zasad etyki zawodowej, to jest o popełnienie przewinienia z art. 80 ustawy Prawo o Adwokaturze w zw. z § 61 i § 63 Zbioru Zasad Etyki i Godności Zawodu z 10.10.1998 r. (Uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej nr 2/XVIII/98 z późn. zm.).

Orzeczeniem z 19 lutego 2018 r., sygn. akt SD [...], Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w [...]:

1. uznał obwinioną za winną czynu określonego w punkcie 1, tj. czynu z art. 80 ustawy Prawo o Adwokaturze w zw. z § 65 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu z 10 października 1998 r. i za to na podstawie art. 81 ust. 1 pkt. 4 ustawy Prawo o Adwokaturze w zw. § 65 Zbioru Zasad Etyki

Adwokackiej i Godności Zawodu z 10 października 1998 r. orzekł wobec obwinionej karę 2 lat zawieszenia w czynnościach zawodowych;

2. uznał obwinioną za winną czynu określonego w punkcie 2, tj. z art. 80 ustawy Prawo o Adwokaturze w zw. z art. 8a ustawy Prawo o Adwokaturze i za to na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo o Adwokaturze orzekł wobec obwinionej karę 2 lat zawieszenia w czynnościach zawodowych;
3. uznał obwinioną za winną czynu określonego w punkcie 3, tj. czynu z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 61 i § 63 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu z 10 października 1998 r. i za to na podstawie art. 81 ust. 1 pkt. 4 ustawy Prawo o Adwokaturze w zw. z § 61 i § 63 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu z 10 października 1998 r. orzekł wobec obwinionej karę 8 miesięcy zawieszenia w czynnościach zawodowych;
4. na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy Prawo o Adwokaturze wymierzył obwinionej karę łączną 4 lat zawieszenia w czynnościach zawodowych;
5. na podstawie art. 81 ust. 3 ustawy Prawo o adwokaturze orzekł wobec obwinionej karę zakazu wykonywania patronatu na okres 4 lat;
6. obciążył obwinioną kosztami postępowania w wysokości 1 000 zł.

Powyższe orzeczenie w całości na swoją korzyść zaskarżyła obwiniona G. K., zarzucając:

- naruszenie art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. przez niewskazanie w zarzucie pkt 3 wniosku o ukaranie obowiązujących uchwał i decyzji władz adwokatury, do których nie stosowała się obwiniona;

- naruszenie art. 332 § 2 k.p.k. przez niewskazanie w uzasadnieniu wniosku o ukaranie dowodów z podaniem kart w oparciu o które dokonano ustalenia zadłużenia oraz jego wysokości;

- sprzeczność ustaleń wysokości zadłużenia oraz okresu nieopłacenia składek z załączonymi rozliczeniami sporządzonymi przez Główną Księgową;

- naruszenie art. 424 § 1 i 2 k.p.k. przez niewskazanie w uzasadnieniu orzeczenia nr karty, na podstawie której dokonano ustaleń na okoliczność okresu jak i wysokości zadłużenia, niewskazanie obowiązujących uchwał i decyzji - pkt 3 orzeczenia do których się niestosowała obwiniona, nieustosunkowanie się do stawianych przez obwinioną zarzutów oraz niepodanie przyczyny niedopuszczenia dowodu z akt osobowych obwinionej, wniosku obwinionej o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia postępowań administracyjnych, niepodanie podstawy prawnej podwójnego karania przez zawieszenie w czynnościach zawodowych oraz niewyjaśnienie podstaw do zastosowania kar, niepodanie podstawy prawnej domagania się składek za okres od 20.02.2017 roku w okresie zawieszenia w czynnościach zawodowych oraz składek z tytułu ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z uwagi na treść art. 8a Prawa o adwokaturze, z którego wynika iż obowiązkowemu ubezpieczeniu podlega adwokat, który wykonuje czynności zawodowe;

- naruszenie zasady bezstronności i nieuwzględnienie wniosku o wyłączenie rzeczników i sędziów sądu dyscyplinarnego w K.;

- naruszenie art. 2 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a to poniżającego traktowania i karania oraz zmuszenia do wykonania nieobowiązujących uchwał i zarządzeń wydanych bez podstawy prawnej.

Formułując powyższe zarzuty obwiniona wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia i jej uniewinnienie, ewentualnie zaś – uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Nadto skarżąca wniosła o dopuszczenie szeregu dowodów, w tym z uchwał Okręgowej Rady Adwokackiej, Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej, zarządzeń Dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej w K., a także dokumentów z jej akt osobowych.

Pismem z 17 września 2018 r., uzupełniającym odwołanie, obwiniona wniosła o zawieszenie postępowania dyscyplinarnego do czasu zakończenia postępowania administracyjnego w sprawie o sygn. VI SA/Wa [...] oraz rozpoznania przez Okręgową Radę Adwokacką w K. wniosku obwinionej o stwierdzenie

nieważności zarządzenia z 20 lutego 2017 r., wskazując, iż rozstrzygnięcie WSA będzie miało wpływ na rozstrzygnięcie w zakresie winy obwinionej z uwagi na tożsamość przedmiotową powyższych postępowań.

W kolejnym piśmie, z 26 listopada 2018 r., uzupełniając odwołanie, skarżąca wniosła o wyłączenie wszystkich sędziów Wyższego Sądu Dyscyplinarnego od orzekania w sprawie o sygn. WSD [...], dopuszczenie dowodu z pisma WSA z 12 września 2018 r., wezwania do zapłaty z 25 czerwca 2018 r, wniosków obwinionej o umorzenie zadłużenia z 8 listopada 2018 r. i 14 listopada 2018 r. oraz dowodu z jej akt osobowych.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny, postanowieniem z 29 listopada 2018 r., sygn. akt WSD [...], nie uwzględnił wniosku obwinionej o wyłączenie wszystkich sędziów WSD z Rzecznikami Dyscyplinarnymi i Zastępcami Rzeczników od orzekania w sprawie, pozostawiając uzupełnienie odwołania oraz wniosek o zawieszenie postępowania dyscyplinarnego do rozstrzygnięcia na rozprawie przez skład orzekający.

Orzeczeniem z 1 grudnia 2018 r., sygn. akt WSD [...], Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury:

1. zmienił orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z 19 lutego 2018 r., SD [...], w punkcie 1 w ten sposób, że z opisu czynu wyeliminował okres od kwietnia 2013 do listopada 2013 r. i w tym zakresie umorzył postępowanie;
2. zmienił orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z 19 lutego 2018 r., SD [...], w pkt 4 w ten sposób, że na podstawie art. 84 ust. 1 Prawa o Adwokaturze wymierzył obwinionej karę łączną dwóch lat zawieszenia w czynnościach zawodowych;
3. w pozostałym zakresie zaskarżone orzeczenie utrzymał w mocy;
4. na podstawie art. 95 lit. I ust. 2 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z pkt 2 Uchwały nr 23/2017 Naczelnej Rady Adwokackiej z 1 lipca 2017 r. zwolnił

obwinioną od obowiązku ponoszenia zryczałtowanych kosztów postępowania przed sądem II Instancji.

W uzasadnieniu orzeczenia Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury stwierdził, iż w pełni podziela ustalenia sądu meriti, wskazując, że aktach sprawy znajdują się szczegółowe zestawienia dotyczące zaległości w zakresie płacenia składek, zaś dokonane ustalenia są z nimi zbieżne. Podkreślono, iż obwiniona bezspornie, z pełną świadomością konsekwencji, nie płaciła składek korporacyjnych w okresie objętym orzeczeniem sądu meriti.

Sąd II instancji nie zgodził się z obwinioną, iż istotne znaczenie dla orzeczonych kar miało uwzględnienie niewielkich różnic rachunkowych, wskazując, że delikty opisane w punktach 1 i 2 orzeczenia sądu I instancji funkcjonują w oderwaniu od samej wysokości kwot zadłużenia z tytułu składek korporacyjnych, zaś te nie stanowią znamienia tego przewinienia dyscyplinarnego. W ocenie sądu ad quem ignorowanie obowiązku korporacyjnego w zakresie terminowego opłacania składek korporacyjnych i ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej stanowi poważny delikt dyscyplinarny. Podkreślono przy tym, że obwiniona - jako doświadczony adwokat - miała tego pełną świadomość, a mimo to ignorowała wezwania organów samorządowych do uregulowania zaległości, a także nie reagowała na czynności władz adwokatury, mające na celu zdyscyplinowanie jej i skłonienie do wypełniania ciążących na niej obowiązków korporacyjnych.

Odnosząc się do czynu opisanego w punkcie 3 orzeczenia wskazano, iż z opisu stanu faktycznego dokonanego przez samą obwinioną wynika, że podejmując się opisanych we wniosku o ukaranie, w następnie w zaskarżonym orzeczeniu, czynów, nie miała świadomości nieprawidłowości proceduralnych towarzyszących tej procedurze, a - co więcej - również Dziekan Okręgowej Rady Adwokackiej w K., wyznaczając zastępcę, nie miał takiej świadomości. Uznano, że strona podmiotowa czynu niczym nie różni się w opisanym stanie faktycznym od sytuacji, gdyby takowych wad proceduralnych w ogóle nie było, albowiem w obiegu prawnym i świadomości obwinionej funkcjonowały decyzje władz samorządowych, do których z pełną premedytacją obwiniona się nie stosowała, ignorując nie tylko te decyzje, ale w sposób oczywisty nadszarpując dobre imię władz samorządowych

adwokatury. Zdaniem sądu II instancji opis deliktu zawarty w zaskarżonym orzeczeniu nie wymagał, aby wyznaczenie zastępcy pozostawało niewzruszone. Podkreślono przy tym, że zachowanie obwinionej, która nie wiedziała o wadach formalnoprawnych zastosowanej wobec niej procedury i podejmowała próby czynności zawodowych, mimo trwającego zawieszenia w czynnościach zawodowych, utrudniało wykonywanie tych czynności umocowanemu zastępcy. Nadto podniesiono, iż obwiniona niejednokrotnie czyniła to w sposób, który w odbiorze osób postronnych naruszał godność zawodu adwokata, co stanowiło poważne naruszenie zasad etyki zawodowej adwokata, wskazanych w § 61 i § 63 Zbioru Zasad Etyki.

Z uwagi natomiast na upływ 5-letniego okresu przedawnienia karalności wyeliminowano z opisu deliktu dyscyplinarnego okres od kwietnia 2013 r. do listopada 2013 r. i w tym zakresie postępowanie umorzono.

W przekonaniu sądu II instancji orzeczona przez sąd meriti kara łączna stanowiła karę zbyt surową i de facto mogłaby doprowadzić do identycznych skutków, jak kara wydalenia z adwokatury, co uzasadniało jej obniżenie. W pozostałym zakresie orzeczenie sądu I instancji utrzymano w mocy, jako odpowiadające prawu.

Kasację od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z 1 grudnia 2018 roku wniosła obwiniona adw. G. K., która zaskarżyła je w całości na swoją korzyść, zarzucając:

- rażące naruszenie przepisów prawa karnego, a to art. 424 § 1 i 2 k.p.k. poprzez nieustosunkowanie się do zarzutu braku legitymacji sądów dyscyplinarnych do orzekania w sprawie zapłaty składek korporacyjnych, albowiem stosownie do powołanego orzecznictwa SN w pismach z dn. 7.08.2017 r., odwołaniu z dnia 18.05.2018 r. sprawa o zapłatę składek należy do drogi sądowej, a orzeczenia sądów powszechnych wykonywane są w drodze egzekucji przez komornika zatem wszczęte postępowanie stanowi naruszenie art. 58 ust. 1 k.c.,

albowiem jest niezgodne z prawem i ma na celu obejście przepisów prawa, co czyni czynności sądów dyscyplinarnych nieważnymi;

- nieustosunkowanie się do wniosku o wyłączenie sądu dyscyplinarnego z uwagi na wydanie uchwały przez tę samą radę, której sąd proceduje w przedmiocie uchwał, które skarży obwiniona a postępowania nie zostały zakończone;

- niedopuszczenie dowodu z akt osobowych obwinionej, które od lipca 2017 r. zostały przekazane Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu do sprawy o sygn. akt VI SA/Wa [X.], a obecnie do spraw o sygn. akt VI SA/Wa [Y.] i VI So/Wa [...], a zarówno sąd dyscyplinarny I instancji, jak i Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury nie dopuściły dowodu z tych akt i nie podały przyczyny odmowy, które mają ścisły związek i wpływ na procedowanie w sprawie zarzucanych obwinionej czynów w pkt 1, 2 i 3;

- nieustosunkowanie się do wniosku obwinionej o zawieszenie postępowania z uwagi na brak akt osobowych i nie rozpoznanie przez WSA w W. wniosku obwinionej o stwierdzenie nieważności uchwały Okręgowej Rady Adwokackiej z 10.11.2016 r. o zawieszeniu w czynnościach zawodowych;

- niepodanie podstawy twierdzenia przez sąd dyscyplinarny, że do znamion czynów opisanych w pkt 1 i 2 nie należy kwota zadłużenia, albowiem powołane delikty funkcjonują w oderwaniu od wysokości zadłużenia;

- niedopuszczenie dowodu z akt osobowych obwinionej, w których znajdują się w szczególności uchwały Okręgowej Rady Adwokackiej z dnia 12.06.2014 r. o zawieszeniu w czynnościach zawodowych obwinionej za okres od sierpnia 2013 r. do 30.04.2014 r., odwołania obwinionej z dnia 10.07.2014 r. wraz z dołączonymi wpłatami za okres od sierpnia 2013 r. do stycznia 2014 r.;

- niewyjaśnienie dlaczego nie dopuszczono dowodu z akt osobowych obwinionej;

- niedopuszczenie dowodu z akt osobowych obwinionej, a w szczególności ze znajdującego się nich wezwania do zapłaty z dnia 21.07.2016 r., w którym składki

za okres od 03.2014 do 03.2015 uznano za opłacone, a w niniejszym postępowaniu sąd dokonał oceny odmiennej;

- niewyjaśnienie niedopuszczenia dowodu z uchwały Okręgowej Rady Adwokackiej z dnia 13 czerwca 2018 r. i sprostowania z 09.2018 r. na okoliczność umorzenia zadłużenia za okres od 08.2014 r. do 02.2015 r., co wskazuje na błąd w ustaleniach faktycznych sądu dyscyplinarnego w ustaleniu wysokości zadłużenia;

- niewyjaśnienie niedopuszczenia dowodu z uchwały Okręgowej Rady Adwokackiej z dnia 12 października 2015 r. na okoliczność złożenia przez obwinioną wniosku o umorzenie zaległości i brak zawinienia w nieopłacaniu składek;

- niewyjaśnienie odmowy zawieszenia postępowania i dopuszczenia dowodu z akt sprawy WSA w W. o sygn. akt VI Sa/Wa [...], której przedmiotem jest nieważność uchwały Okręgowej Rady Adwokackiej z dnia 10.11.2016 r., która to sprawa ma istotny wpływ na brak zawinienia i wysokość ewentualnej kary;

- niewskazanie w opisie czynu w pkt 3 orzeczenia uchwał i decyzji, do których nie stosowała się obwiniona w marcu i kwietniu 2017 r., który objęty jest innym postępowaniem w sprawie o sygn. SD [X.] (WSD [X.]).

Podnosząc powyższe zarzuty obwiniona wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia i jej uniewinnienie w całości, ewentualnie zaś o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się skuteczna, choć jej właściwe odczytanie, a szczególnie zdekodowanie rzeczywistej treści zarzutów, z uwagi na błędy w ich konstrukcji i redakcji musiało być oparte o dyspozycje art. 118 § 1 k.p.k. Należy w tym miejscu podkreślić, że zgodnie z poglądem wyrażonym w orzecznictwie, który to pogląd skład orzekający w niniejszej sprawie podziela, „wadliwe ”zakwalifikowanie” uchybień przez autora kasacji, polegające chociażby na powołaniu niewłaściwego przepisu prawa, nie może przesądzać o uznaniu kasacji za bezskuteczną - a to

dlatego, że decydujące znaczenie powinno mieć - stosownie do unormowania art. 118 § 1 k.p.k. - ustalenie rzeczywistej treści zarzutu kasacyjnego (i intencji skarżącego, które legły u podstaw jego sformułowania), a tym samym ustalenie właściwych granic zaskarżenia. Odmienne stanowisko byłoby przejawem nadmiernego formalizmu. Znaczenie czynności procesowej ocenia się nie tyle według jej "literalnego brzmienia" (aczkolwiek postulat zgodności "formalnego" ujęcia danej czynności z jej "merytoryczną" treścią jest jak najbardziej zasadny), ale na podstawie rzeczywistej treści złożonego oświadczenia (art. 118 § 1 k.p.k.). W postępowaniu kasacyjnym powyższe zaś oznacza - przy ustalaniu rzeczywistego znaczenia kasacji jako czynności procesowej - konieczność uwzględnienia całej jej treści - a więc nie tylko zapisów zamieszczonych w jej części wstępnej (dyspozytywnej) - co właśnie pozwoli na odtworzenie rzeczywistych intencji jej wniesienia i ustalenie istoty afirmowanego uchybienia, na którym opiera się stawiany zarzut (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2014 roku, IV KK 105/14, Lex nr 1487090).

Zaznaczyć także należy, że w adwokackim postępowaniu dyscyplinarnym, zgodnie z art. 91b ustawy Prawo o adwokaturze, podstawą kasacji może być rażące naruszenie prawa albo rażąca niewspółmierność kary. Wskazane w powołanym przepisie naruszenie prawa odnosi się zarówno do naruszeń prawa materialnego, jak i naruszeń prawa procesowego, przy czym określenie „rażące” należy wiązać z wagą popełnionego błędu przy stosowaniu prawa, czy też rangą naruszonych reguł procedowania.

Dokonując oceny zasadności podniesionych w kasacji zarzutów Sąd Najwyższy w pierwszej kolejności za zasadne uznał zarzuty odnoszące się do niewyjaśnienia podstaw niedopuszczenia dowodów zawnioskowanych przez obwinioną. Powyższe zarzuty oceniano zarówno przez pryzmat rażącej obrazę przepisów art. 167 k.p.k. i art. 170 k.p.k., jak i przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Jak bowiem wynika z lektury akt, ani przed sądem I instancji, ani w toku postępowania przed sądem II instancji nie rozpoznano wniosków obwinionej dotyczących w szczególności dopuszczenia dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych adw. G. K. oraz z uchwał Okręgowej Rady Adwokackiej w

K. i Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej. Tymczasem obwiniona stosowne wnioski dowodowe w tym zakresie składała zarówno przed Sądem Dyscyplinarnym Izby Adwokackiej w [...] (k. 36 akt SD), jak i w odwołaniu od orzeczenia sądu I instancji (k. 13 akt WSDA). Co więcej, w zwyczajnym środку odwoławczym obwiniona sformułowała zarzut odnoszący się do nieprzedstawienia powodów niedopuszczenia zawnioskowanych przez nią dowodów, którego sąd odwoławczy nie rozpoznał.

Co należy szczególnie podkreślić, wnioski dowodowe obwinionej zmierzały do ustalenia rzeczywistego okresu, w którym nie uiszczała stosownych składek na rzecz samorządu zawodowego, a także składek z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, wysokości istniejącego z tych tytułów zadłużenia, a także kwestii jej zawinienia. Istotne jest również, że część tych wniosków dowodowych dotyczyła przeprowadzenia dowodów z uchwał i innych decyzji władz adwokatury (w szczególności kwestii ich prawomocności), do których obwiniona miała się nie stosować, a co jest przedmiotem jednego z zarzucanych jej czynów. Dowodów z tych uchwał i decyzji nie przeprowadzono ani w postępowaniu przed sądem meriti, ani przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Adwokatury. Nie ujawniono również tych dokumentów w aktach postępowania.

Z przytoczonych powodów przedstawione uchybienia uznano za wyjątkowo rażące. Spowodowały one taki skutek, że nie sposób postępowania dyscyplinarnego, a szczególnie postępowania odwoławczego przeprowadzonego przeciwko obwinionej adw. G. K. nazwać rzetelnym.

Za zasadny Sąd Najwyższy uznał również zarzut kasacji odnoszący się do nierzetelnie przeprowadzonej kontroli odwoławczej przez korporacyjny sąd dyscyplinarny drugiej instancji, w związku z nieprzedstawieniem podstawy twierdzenia, że do znamion czynów opisanych w pkt 1 i 2 nie należy kwota zadłużenia, albowiem powołane delikty funkcjonują w oderwaniu od wysokości zadłużenia.

W ocenie Sądu Najwyższego, Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury nie odniósł się rzetelnie do twierdzeń obwinionej, z których wynika, że wyliczenia dotyczące kwoty zaległości pozostają w sprzeczności z okresem nieopłacania przez nią składek korporacyjnych. Zwrócić należy także uwagę, że decyzja o umorzeniu postępowania, która zapadła w postępowaniu odwoławczym, nie znalazła żadnego odzwierciedlenia w opisie czynu przypisanego obwinionej, to jest w prawidłowym wyliczeniu kwoty zaległości finansowych. Twierdzenia zaprezentowane w uzasadnieniu orzeczenia sądu ad quem, z których wynika, że kwota zadłużenia nie należy do znamion deliktu dyscyplinarnego nie jest błędne, jednakże dla prawidłowości opisu czynu, a tym samym rzetelności postępowania, sąd winien ustalić datę początkową i końcową okresu, w którym miało miejsce nieopłacanie składek korporacyjnych oraz faktyczną kwotę wynikających z tego tytułu zaległości finansowych przypisanych obwinionej, zwłaszcza w sytuacji dokonywania zmian w opisie czynu (okres nieopłacania składek). Kwota zaległości finansowych, a także okres nieopłacania składek (zarówno korporacyjnych, jak i ubezpieczeniowych) mają również znaczenie z punktu widzenia szkodliwości korporacyjnej czynu, a tym samym rzutują na trafność reakcji dyscyplinarnej, to jest wybór określonego rodzaju kary oraz jej wysokość.

Za zasadny uznano także kolejny z zarzutów kasacji, odnoszący się de facto do obrazu przepisu art. 457 § 3 k.p.k., to jest nieprzedstawienia powodów, dla których uznano za niezasadny zarzut odwołania, związany z niewskazaniem w opisie trzeciego z przypisanych obwinionej czynów uchwał i decyzji władz adwokatury, do których obwiniona się nie stosowała w marcu i kwietniu 2017 roku.

Odnosząc się do tego zarzutu w pierwszej kolejności należy wskazać, że delikty dyscyplinarne adwokatów należą do czynów ustawowo niedookreślonych, albowiem w art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze ustawodawca stwierdził jedynie, że adwokaci i aplikanci adwokaccy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych, a adwokaci również za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia. Uwzględniając treść stosowanego

odpowiednio przepisu art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k., opis czynu zarzucanego adwokatowi w postępowaniu dyscyplinarnym, powinien precyzyjnie określać zachowanie podlegające ocenie ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz skutków, a zwłaszcza wysokości powstałej szkody, a nadto precyzować czy dotyczy zachowań sprzecznych z prawem, zasadami etyki, czy też niedopełnienia obowiązków zawodowych. Ponadto, zgodnie z art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. orzeczenie skazujące powinno zawierać dokładne określenie przypisanego obwinionemu czynu oraz jego kwalifikację prawną.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że opis czynu zarzucanego adw. G. K. powinien jednoznacznie wskazywać do jakich decyzji, czy też uchwał organów korporacyjnych obwiniona się nie stosowała. Powyższe ma znaczenie szczególnie w kontekście ustalenia, czy te uchwały i decyzje posiadały w dacie czynu walor prawomocności, czy były wykonalne oraz czy sygnalizowane przez obwinioną „niestosowanie się” nie było objęte innym postępowaniem dyscyplinarnym, a zatem czy nie zachodziła negatywna przesłanka procesowa wskazana w przepisie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. Obwiniona zwróciła uwagę na ten problem w odwołaniu, formułując stosowny zarzut w tym zakresie. Rozważań na ten temat, zawartych za str. 4-5 uzasadnienia orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z 1 grudnia 2018 roku nie sposób jednak uznać za rzetelne i prawidłowe. Odnoszą się one wyłącznie do strony podmiotowej deliktu dyscyplinarnego i mają charakter abstrakcyjny, albowiem nie można ustalić, do jakich uchwał czy decyzji się odnoszą.

Na podstawie art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. przy zastosowaniu art. 95n ustawy z dnia lipca 1982 roku Prawo o adwokaturze Sąd Najwyższy ograniczył rozpoznanie kasacji do przedstawionych wyżej zarzutów, albowiem ich rozpoznanie było wystarczające do wydania orzeczenia, a rozpoznawanie pozostałych zarzutów uznano za przedwczesne.

W ponownym postępowaniu Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury rozpozna wszystkie wnioski dowodowe obwinionej, a następnie rzetelnie rozstrzygnie jej odwołanie, mając na uwadze przedstawione wyżej zapatrywania prawne Sądu Najwyższego oraz wymogi sformułowane w treści przepisów art. 433

§ 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., stosowanych odpowiednio w postępowaniu dyscyplinarnym wobec adwokatów.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Adwokatury do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.